

Nr 176.

Av herr **Olausson** m. fl., om belöning åt fiskaren August Danielsson m. fl. för arbetet till saltsjöfiskets befrämjande.

Sedan urminnes tider har här i landet ett betydande arbete blivit nedlagt på att bryta bygd och lägga nya marker under plogen. Lönen har i första hand ofta varit ringa i förhållande till odlarens möda. Under senare år har man dock fått ögonen öppna för betydelsen av det enskilda initiativet, då det gällt att förvärva nya vidder åt den materiella kulturen. Såväl från statens som enskilda korporationers sida lämnas nu belöningar i en eller annan form för särskilt bemärkta strävanden av detta slag. Ändamålet med sådana belöningar, är icke blott erkänsla åt vad den enskilde för det allmännas bästa åstadkommit, utan det avser även att verka som en sporre för att få fram nya ansträngningar av samma art.

Det är emellertid icke blott på landets fasta mark och inom området för jordbruksnäringen som ett framstående pioniärarbete utförts. Även vår kustbefolkning med fiske som näringsfång har genom eget initiativ lyckats att inom sitt område bereda landet ökade näringsmöjligheter.

Sommaren 1884 beslöto fyra fiskare från Mollösund att utrusta sig för makrillfiske och försöka sin lycka på fiskebankarna i Nordsjön. De voro August Danielsson, Patrik Wunsch, Karl Petrus Johanson samt Nils Andersson. August Danielsson var skeppare och ägde tillsammans med Patrik Wunsch den året förut inköpta jakten »Frida», mätande 11,36 registertons. Alla hade förut deltagit i och voro väl förtroagna med storsjöfiske. Den lilla jakten försågs med barlast och stöttor för att kunna uthärda brotten och den 24 juli styrdes kursen till nya fångstplatser. Alla, som hörde talas om färden, avrådde det vågsamma företaget och an-

sågo det vara rent av att fresta försynen, om man med en så liten båt ginge 25 mil till havs för att i veckotal ligga ute mellan norska kusten och Shetlandsöarna. Den ungdomliga besättningen lyssnade inte till dessa förmaningar utan styrde djärvt västerut. I Haugesund kompletterades utrustningen och så ställdes färden till den s. k. Rackebanken eller Vikingabanken, belägen på 60 à 61 grader nordlig bredd och 1 à 2 grader östlig längd, där de själva tidigare under backefisket observerat makrill.

Under hela tre veckor låg jakten kvar därute trots storm, ström och brott. Tillgången på makrill visade sig mycket god och goda fångster gjordes huvudsakligast med rännörj.

Makrillen var av så stor beskaffenhet att en tunna kunde fyllas med ett hundratal makrillar. Numera åtgår vanligtvis 400 makrillar till varje packad tunna.

Då »Frida» efter loppet av 21 dagar åter inlöpte till Haugesund med 35 tunnor prima makrill väckte den stor uppmärksamhet och folk strömmade till från alla håll för att se båten och dess besättning som man börjat anse för alltid förlorad.

Norska tidningar hade åtskilligt att berätta om denna första tur på makrillfiske i Nordsjön och förespådde detsamma en god framtid.

Två framstående norska män uttalade redan då som sin åsikt att desse män borde tilldelas en större nationalbelöning för att de börjat ett fiske, som otvivelaktigt skulle bliva av stor betydelse för såväl Sverige som Norge.

Att utvecklingen skulle gå så raskt, som verkligen blifvit fallet torde dock ingen då varit i stånd att förutse.

Emellertid gjorde de fyra fiskarne ytterligare två turer till fiskebanken med samma goda resultat.

Redan påföljande år följdes exemplet av tre svenska båtar och en norsk, vilken dock efter tre dagars förlopp hemvände utan att hava gjort någon fångst. 10 år senare deltog omkring 200 båtar i detta fiske och den fångade makrillen hade blifvit en begärlig handelsvara på den amerikanska marknaden. År 1913 deltog i makrillfisket i Nordsjön från svensk sida 2,242 personer å 253 båtar som fångade makrill till ett värde av 1,338,271 kronor. De män som 1884 förespådde det nya fisket en lysande framtid visa sig alltså ha varit mera framsynta än de flesta på sin tid och förslaget till nationalbelöning åt de fyra djärva initiativtagarna torde nu vara så mycket mer befogat sedan makrillfisket i Nordsjön under de senaste 25 åren skänkt en stor del av såväl den svenska som den norska

fiskarebefolkningen en avsevärd och oftast mycket välbehövlig tillökning i inkomsterna.

Det vore säkerligen icke för tidigt att nationen nu ihågkomme de fyra fiskarne på ålderns dag med en belöning i förhållande till vad de utträttat genom att visa tusentals människor vägen till en nära nog outtömlig inkomstkälla.

Två av de gamla pionjärerna äro sjukliga och kunna intet utträtta. Alla fyra äro dessutom i den ställningen att en belöning i penningar har för dem det största värde.

Såväl av Danmarks som Norges fiskerihistoria finner man att framstående initiativtagare på fiskets område erhållit allmänna belöningar och utmärkelser. Utmärkelser på detta område ha dock ej någonsin kommit svenske män till del. Bohusläns främste initiativtagare och framstegsman på storsjö- och bankfiskeområdet Anders Berntsson från Klädesholmen fick sålunda sluta sina dagar utan annan erkänsla för sitt arbete än glädjen över att se sina yrkesbröder, genom att träda i hans fotspår, uppnå en tryggad existens.

Danske fiskaren Jens Laursen Vaever, den förste som i Danmark idkade snurrevadsfiske efter rödspotta, har härför blivit på mångahanda sätt belönad av danska nationen bland annat genom penninggåvor och minnesföremål. Han blev till sist den 6 sept. 1912 utnämnd till Danebrogsmand.

En författare skriver härom: »Jens Vaever kan bära sitt Danebrogs-kors med ära. Få av dem som bära det ha förtjänt det så ärligt som han!»

Så är det också med dessa här nämnda Mollösunds fiskare. Det initiativ de tagit och det arbete de utfört göra dem i hög grad förtjänta av nationens tacksamhet, något som också framgår av en skrivelse från fiskerintendenten dr K. A. Anderson i Fiskebäckskil; denna medföljer som bilaga.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag,

att riksdagen ville, för det föregångsarbete till saltsjöfiskets förkovran och utvidgning, som utförts av fiskarne August Danielson, Nils Andersson, Karl Petrus Johansson och Patrik Wunsch, besluta tilldela var och en av dem en belöning, en gång för alla, av 1,000 kr.

Stockholm den 27 januari 1916.

Axel Sundberg.

Carl L. Olausson.

Oscar Osberg.

G. W. Hansson.

Alex. Thore.

*Avskrift**Bilaga.*

På begäran av ledamoten av riksdagens andra kammare C. L. Olausson får jag härmed såsom min mening framhålla, att de fyra bohuslänska fiskarna Nils Anderson, Aug. Danielson, Carl Petrus Johanson och Patrik Wunsch, samtliga från Mollösund, som togo initiativet till och först började makrillfisket i Nordsjön, härigenom gjort sig väl förtjänta av en särskild erkänsla från statens sida. Genom deras väl förberedda och djärva bragd uppblomstrade snart ett för de bohuslänska fiskarna lösnande makrillfiske i Nordsjön. Detta fiske har nu under en följd av år varit den viktigaste inkomstkällan för en stor del av fiskarebefolkningen i mellersta och norra delen av Bohuslän.

Fiskebäckskil den 22 januari 1916.

K. A. Anderson.
